

29.08.2023

Asia/5

§ 146

Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevassa asiassa

HEL 2023-002680 T 03 01 00

Päätös

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta ei katsonut tarpeelliseksi kuul-la asiassa kutsuttua asiantuntijaa, eikä tämä siitä syystä osallistunut kokoukseen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta jätti asian yksimielisesti pöy-dälle jäsen Laura Korpisen ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tomi Kuula, lakimies, puhelin: 310 30040
tomi.kuula(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus 29.6.2023
- 2 Muutoksenhakuosoitus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päättää hylätä Kiinteistö Oy Rautalammintien huipun pelastuskomentajan päätöksestä 15.6.2023 § 29 tekemän oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen tueksi ei ole esitetty sellaisia perusteita, joiden vuoksi se tulisi hyväksyä.

Tällä päätöksellä otetaan kantaa oikaisuvaatimuksessa esitettyihin pe-lastuskomentajan päätöstä 15.6.2023 § 29 koskeviin vaatimuksiin siltä osin kuin ne koskevat sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa.

Esittelijän perustelut

Lakimies ***** on kutsuttuna asiantuntijana.

Taustaa

Pelastuskomentaja hylkäsi 15.6.2023 § 29 tekemällään päätöksellä Kiinteistö Oy Rautalammintien huipun 16.12.2022 kaupungille esittämän määrältään yhteensä 138 555,56 euron vahingonkorvausvaatimuksen, koska asiassa saadun selvityksen perusteella Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan ei voitu katsoa olevan vahingonkorvauslain nojalla korvausvelvollinen.

Kiinteistö Oy Rautalammintien huippu (jäljempänä oikaisuvaatimuksen tekijä) on 29.6.2023 tehnyt pelastuskomentajan päätöksestä oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimus on tämän asian liitteenä 1.

Oikaisuvaatimus on tehty kuntalain 138 §:n mukaisessa määräajassa ja oikealle toimielimelle.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt vaatimukset

Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii, että sosiaali-, terveys ja pelastuslautakunta muuttaa oikaisuvaatimuksen kohteena olevaa päätöstä siten, että ensisijaisesti oikaisuvaatimuksen tekijän Helsingin kaupungille 16.12.2022 esittämä vahingonkorvausvaatimus hyväksytään ja toissijaisesti kaupungin katsotaan saaneen oikaisuvaatimuksen tekijän kustannuksella perusteetonta etua vahingonkorvausvaatimuksen suuruisen euromäärä ja perusteeton etu palautetaan oikaisuvaatimuksen tekijälle korkolain mukaisine viivästyskorkoineen.

Vahingonkorvausvaatimus

Oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan Helsingin kaupunki on aiheuttanut virheellisellä ja lainvastaisella menettelyllään sille taloudellisen vahingon vahingonkorvausvaatimuksessa 16.12.2022 kuvatulla tavalla.

Oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo, että palotarkastajan toiminta varavoimakoneen pakoputkien siirtämisestä koskevassa asiassa on ollut julkisen vallan käyttöä. Kyse ei ole ollut pelastuslain mukaisesta ohjauksesta ja neuvonnasta, koska pelastuslaista ei ole johdettavissa toimivaltaa antaa määräyksiä kaupungin omistamien laitteiden siirättämisestä ja maksattamisesta kolmannella. Palotarkastaja on nimenomaisesti esittänyt kannanoton siitä, kenelle mitkäkin rakennushankkeen yhteydessä toteutettavan työn kustannukset kuuluvat.

Oikaisuvaatimuksen mukaan mitään muutoksenhakuohjausta ei asiassa ole koskaan annettu ennen nyt oikaisuvaatimuksen kohteena olevaa päätöstä, eikä oikaisuvaatimuksen tekijä siten ole voinut menettää oikeutta vedota kaupungin aiempaan virheelliseen menettelyyn.

Perusteettoman edun palautusvaatimus

Oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo toissijaisesti, että kaupunki on saanut asiassa huomattavaa perusteetonta taloudellista etua oikaisuvaatimuksen tekijän kustannuksella. Perusteettoman edun palautus ei vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan edellytä tuottamusta perusteetonta etua saaneelta. Perusteettoman edun palautuksen oikeudelliset edellytykset ovat, että jokin taho on saanut toisen kustannuksella sellaista etua, johon se ei ole ollut oikeutettu, ja että edunsaajan hyödyn ja palautuksen vaatijan menetyksen välillä on syy-yhteys. Oikaisuvaatimuksen tekijä on maksanut varavoimakoneen pakoputken siirrosta aiheutuvat kustannukset, jotka kuuluvat kaupungille oikaisuvaatimuksen tekijän ja kaupungin välisen 28.9.2019 allekirjoitetun maanvuokrasopimuksen perusteella. Kaupunki on siis saanut perusteetonta etua, kun se on välttynyt varavoimakoneen pakoputken siirrosta aiheutuneilta kustannuksilta, vaikka kustannukset ovat yksiselitteisesti kuuluneet kaupungin vastuulle. Toisaalta oikaisuvaatimuksen tekijälle on aiheutunut aiheettomasti tällaiset kulut. Kaupunki on velvollinen palauttamaan saamansa perusteettoman edun oikaisuvaatimuksen tekijälle, ja velvollisuus perusteettoman edun palautukseen on olemassa riippumatta siitä, onko palotarkastaja tai muu kaupungin edustaja tehnyt asiassa (tuottamuksellista) virhettä vai ei.

Oikaisuvaatimuksen perusteiden arviointi

Esittelijä katsoo, että oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole oikaisuvaatimuksessaan esittänyt sellaisia uusia perusteita, jotka antaisivat aiheutta pelastuskomentajan 15.6.2023 § 29 päätöksen muuttamiseen.

Vahingonkorvausvaatimuksen arviointi

Vaatimuksen arvioinnin kannalta on olennaista ensin selvittää, onko palotarkastaja selvitetysti korvausvaatimuksessa 16.12.2022 ja oikaisuvaatimuksessa 29.6.2023 esitetyn mukaisesti julkista valtaa käyttäen velvoittanut suorittamaan yksilöidyn rakennustyön vahingonkorvausvaatimuksen esittäjän kustannuksella. Vasta tämän jälkeen tulee tarvittaessa arvioitavaksi kaupungin vahingonkorvausvastuun synnyn muut edellytykset.

Pelastusviranomaisen tehtävä ennen rakennuksen käyttöönottoa on pelkästään ohjaavaa tai neuvovaa. Rakentamista ohjaavana yleislakina toimivan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaan toimivaltainen viranomainen rakentamisen aikana on rakennusvalvontaviranomainen.

Pelastusviranomaisen ja rakennusvalvontaviranomaisen yhteinen erityiseksi palotarkastukseksi nimetty rakennuslupaprosessiin liittyvä va-

kiintunut menettely perustuu pelastuslain 42 §:n mukaiseen pelastusviranomaisen yhteistyövelvoitteeseen muiden viranomaisten kanssa. Lisäksi erityinen palotarkastus liittyy pelastuslain 27 §:n mukaiseen yleiseen velvoitteeseen tehdä ohjausta ja neuvontaa, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa. Erityisestä palotarkastuksesta laadittava pöytäkirja on ensinnäkin pelastusviranomaisen asiantuntijalausunto rakennusvalvontaviranomaiselle ja toisaalta pelastusviranomaisen lakisääteistä ohjausta ja neuvontaa rakentajalle.

Palotarkastaja on 2.1.2020 lähettämällään sähköpostiviestillä informoinut paloturvallisuussuunnittelijaa (tämän pyynnöstä) varavoimakoneen pakoputkien siirtämiseen liittyen. Kyse oli asian alkuvaiheessa tapahtuneesta projektin yhteydenoton jälkeen annetusta ohjauksesta ja neuvonnasta palosuunnittelijalle. Tämän jälkeen asiaa on projektin toimesta suunniteltu ja oletettavasti myös koituvia kustannuksia käsitelty.

Palotarkastaja ei ole viestissään 2.1.2020 ottanut oikaisuvaatimuksessa esitetyn mukaisesti kantaa siirtotyön kuluvaluuseen. Kyse on ollut pelkäästä pelastusviranomaisen lakisääteisestä ohjauksesta ja neuvonnasta rakentajalle, jonka tavoitteena on ollut tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan.

Palotarkastaja ei ole ilmoittamansa mukaan missään vaiheessa eikä miltään osin kohdistanut ohjausta tai neuvontaa yksityisoikeudellisen maanvuokrasopimuksen tulkintaan perustuvaan pakoputkien siirtoa koskevan rakennustyön kuluvaluuseen jakautumiseen sopimusten osapuolten oikaisuvaatimuksen tekijän ja kaupungin kesken. Palotarkastajan mukaan hänellä ei edes ollut tietoa sopimuksen sisällöstä.

17.6.2020 suoritetussa erityisessä palotarkastuksessa oli kyse lausunnasta rakennusvalvontaviranomaiselle sekä ohjauksesta ja neuvonnasta rakentajalle. Rakentajan näkökulmasta erityisen palotarkastuksen pöytäkirja on ollut pelastusviranomaisen kirjallisessa muodossa antama lakisääteistä ohjausta ja neuvontaa, jonka tavoitteena on ollut tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan.

Palotarkastaja on kirjannut 17.6.2020 pidetyn erityisen palotarkastuksen pöytäkirjaan havaintonsa. Mitään huomauttamista erityisen palotarkastuksen yhteydessä laaditun palotarkastuspöytäkirjan sisältöön ei rakentajalla ollut. Pakoputkien siirtoa koskeva asia oli yhteisesti todettu tarkastuskäynnin yhteydessä ja pöytäkirjaan oli kirjattu sen tilanne.

Palotarkastajan kohteen edustajalle 17.6.2020 luovuttaman pöytäkirja-kappaleen kääntöpuolella oli valmiiksi painettuna pelastuslain 81 §:n mukaista päätöstä koskeva valitusosoitusosoitus Helsingin hallinto-oikeuteen. Muutoksenhakuosoitus on tämän asian liitteenä 2. Asia olisi voitu saattaa hallinto-oikeuden ratkaistavaksi niin velvoittavuuden arvioinnin kuin myös mahdollisen lainvastaisuuden osalta. Ratkaisuaajan pituudella ei ole vaikutusta kaupungin tai sen viranhaltijan korvausvastuun synny arvioinnissa.

Palotarkastajan ei voida vahingonkorvausvaatimuksessa ja oikaisuvaatimuksessa esitetyn selvityksen perusteella katsoa laiminlyöneen tehtäviään tai antaneen virheellisiä tai lainvastaisia määräyksiä tai sitovia neuvoja. Palotarkastaja on antanut yleistä rakennettavan rakennuksen paloturvallisuuteen ja onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvää neuvontaa ja ohjausta rakennushankkeelle, mutta hän ei ole oikaisuvaatimuksen tekijän esittämällä tavalla julkista valtaa käyttäen ottanut kantaa, kenelle mitkään rakennushankkeen yhteydessä toteutettavan työn kustannukset kuuluvat. Palotarkastajan ohjauksen ja neuvonnan kohdistuminen rakentajan lakiperusteisiin velvoitteisiin, joita rakentamisvaiheessa valvoo ja joista päätöksen tekee rakennusvalvonta, ei muuta ohjausta ja neuvontaa julkisen vallan käytöksi.

Asiassa ei ole kaupungin tai sen viranhaltijoiden toimintaa koskevaa virhettä, laiminlyöntiä tai huolimattomuutta, eikä siten myöskään syy yhteyttä kaupungin tuottamuksen ja syntyneen vahingon välillä. Kaupunki ei näin ollen ole asiassa korvausvelvollinen.

Perusteettoman edun palautusvaatimuksen arviointi

Helsingin kaupunkiin kohdistettua perusteettoman edun palautusvaatimusta ei ole käsitelty pelastuskomentajan päätöksessä, jota oikaisuvaatimus koskee.

Kiinteistö Oy Rautalammin tien huipun ensimmäisen kerran 29.6.2023 oikaisuvaatimuksessaan esittämä maanvuokrasopimukseen liittyvä perusteettoman edun palautusvaatimus on siirretty kaupunkiympäristön toimialalle käsiteltäväksi.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voidaan hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta kunnallisvalituksella. Hallinto-oikeus voi tutkia valituksen ainoastaan kuntalain 135 §:stä ilmenevillä perusteilla. Kunnallisvalituksen valitusperusteet ilmenevät tämän päätöksen liitteenä olevasta muutoksenhakuohjeesta.

29.08.2023

Asia/5

Vahingonkorvausvaatimuksen tutkiminen ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan. Tämä päätös on kaupungin kannanotto vahingonkorvausasiaan. Oikaisuvaatimuksen tekijä voi saattaa kysymyksen siitä, onko Helsingin kaupunki velvollinen myöntämään vahingonkorvauksen tutkittavaksi ja ratkaistavaksi riita-asian käsittelystä säädettyssä järjestyksessä käräjäoikeudessa.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tomi Kuula, lakimies, puhelin: 310 30040
tomi.kuula(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus 29.6.2023
- 2 Muutoksenhakuosoitus

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös, vahingonkorvaus

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös, vahingonkorvaus
Liite 1
Liite 2

Tiedoksi

Tiedoksisaajat

Päätöshistoria

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala Pelastustoimi -palvelukokonaisuus Pelastuskomentaja 15.06.2023 § 29

HEL 2023-002680 T 03 01 00

Päätös

Pelastuskomentaja päätti hylätä hakijan vahingonkorvausvaatimuksen.

29.08.2023

Asia/5

Päätöksen perustelut

Hakijan vaatimus

Hakija on 16.12.2022 esittänyt kaupungille määrältään yhteensä 138.555,56 euron vahingonkorvausvaatimuksen. Vaatimuksen mukaan kaupungin pelastuslaitoksen palotarkastaja sekä rakennusvalvontapalveluiden tarkastusinsinööri ja arkkitehti ovat rikkoneet virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin perustuvia virkavelvollisuuksiaan ylittämällä heille kuuluvan toimivallan ja aiheuttaneet yhtiölle taloudellista vahinkoa.

Palotarkastaja on 2.11.2020 lähettämässään sähköpostiviestissä ilmoittanut yhtiön käyttämän rakennusurakoitsijan Pohjola Rakennus Oy:n edustajalle, että varavoimakoneiden pakoputkien siirtämisen suunnittelee ja rakentaa rakennusprojekti eli yhtiö kustannuksellaan. Kuitenkaan pelastuslain säännöksistä taikka muistakaan palotarkastajan toimintaa säätelevistä normeista ei ole johdettavissa toimivaltaa antaa tällaisia määräyksiä kaupungin omistaman väestönsuojalaitteiden ja rakennelmien eli varavoimakoneen pakoputkien siirtämisestä eikä kustannusten maksajasta. Palotarkastajalla ei ole ollut toimivaltaa määrätä Kiinteistö Oy Rautalammin Huippua tekemään omalla kustannuksellaan rakennustöitä kaupungin hyväksi.

Palotarkastaja on 17.6.2021 pidetyssä palotarkastuksessa kirjannut pöytäkirjaan puutteeksi muun ohella, että vss-pakoputkien siirtotyö aloittamatta (aikataulu sovittu erikseen ravan kanssa) ja antanut yhtiölle määräyksen, että puutteet on korjattava ennen käyttöönottoa. Palotarkastus on pidetty pelastuslain nojalla. Pelastuslain säännöksistä taikka muistakaan palotarkastajan toimintaa säätelevistä normeista ei ole johdettavissa toimivaltaa antaa palotarkastuksessa tällaista määräystä varavoimakoneen pakoputkien siirtämisestä.

Määrätessään oikeudetta yhtiön tekemään omalla kustannuksellaan kaupungin omistamiin rakenteisiin kohdistuvaa rakennustyötä palotarkastaja on toiminut hankkiakseen kaupungille taloudellista hyötyä ja aiheuttaakseen yhtiölle vahinkoa. Siirtotöiden kustannukset huomioon ottaen kyseessä on ollut huomattavan suuri hyöty. Palotarkastajan osalta on lisäksi otettava huomioon, että hän on ollut yhtiön edustajien kanssa käytyjen keskustelujen perusteella tapahtuma-aikaan tietoinen siirtotöistä aiheutuvista korkeista kustannuksista.

Kaupunki on vastuussa yhtiölle aiheutetusta vahingosta vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:n 1 momentin perusteella, koska palotarkastaja on aiheuttanut hakijalle vahinkoa julkista valtaa käyttäessään.

29.08.2023

Asia/5

Hakija vaatii kaupunkia korvamaan sille väestönsuojan varavoimakoneen pakoputkien siirtotyöstä sekä siirtotyön valvonnasta aiheutuneet kustannukset viivästyskorkeineen.

Asian käsittely

Hakijan korvausvaatimus koskee sekä kaupunkiympäristön toimialaan kuuluvan rakennusvalvontapalvelun viranhaltijoita että sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaan kuuluvan pelastuslaitoksen viranhaltijaa.

Helsingin kaupungin hallintosäännön mukaan kukin toimiala on toimivaltainen päättämään vain kyseisestä toimialaa koskevasta vahingonkorvauksesta, joten hakijan vahingonkorvausvaatimus ratkaistaan erillisillä kaupunkiympäristön toimialan hallintopäällikön ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan pelastuskomentajan päätöksillä. Asia ja päätökset on valmisteltu yhdessä.

Hakijan tontti, jolle kyseessä oleva rakennushanke on toteutettu ja jossa väestönsuojan varavoimakoneen savupiippuja on siirretty, on Helsingin kaupungin omistama ja hakijan hallinnassa pitkäaikaisen maanvuokrasopimuksen nojalla.

Tällä päätöksellä otetaan kantaa hakijan vahingonkorvauslain perusteella esittämään vahingonkorvausvaatimukseen siltä osin kuin se koskee sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa.

Sovellettavat normit ja ohjeet

Pelastuslaitoksen ja pelastusviranomaisen tehtävät

Pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan muun muassa pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, valistuksesta ja neuvonnasta sekä pelastustoimen valvontatehtävistä.

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Pelastuslaitoksen on alueellaan valvottava pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä, joita saa suorittaa alueen pelastusviranomainen.

Alueen pelastustoimen pelastusviranomaisia ovat pelastuslaitoksen ylin viranhaltija ja hänen määräämänsä pelastuslaitoksen viranhaltijat sekä alueen pelastustoimen asianomainen monijäseninen toimielin.

Palotarkastus saadaan suorittaa rakennuksessa ja rakennelmassa, niihin kuuluvissa huoneistoissa ja asunnoissa sekä muissa kohteissa. Palotarkastuksesta on laadittava pöytäkirja, jossa tulee riittävästi yksilöidä tarkastuskohde, tarkastuksen kulku, tarkastajan tekemät keskeiset havainnot, tarkastettavan kohteen edustajan esittämä selvitys sekä johtopäätökset ja niiden perustelut. Pöytäkirja on viipymättä annettava tiedoksi asianosaisille.

Väestönsuojan tulee antaa siinä oleskeleville suoja asevaikutuksilta ja rakennussortumilta sekä ionisoivalta säteilyltä ja myrkyllisiltä aineilta. Väestönsuojan lämpötilan, ilmanlaadun ja hygieenisen varustetason tulee olla tilan käyttötarkoitus huomioon ottaen riittävä. Väestönsuoja sekä väestönsuojeluvälineet ja -laitteet on pidettävä sellaisessa kunnossa, että väestönsuoja voidaan ottaa käyttöön 72 tunnissa.

Yhteenvedonomaaisesti voidaan todeta, että valvova viranomaisen valvoo, mutta vastuu on rakentajalla/rakennuttajalla.

Rakennushankkeeseen ryhtyvän tehtävät

Rakennushankkeeseen ryhtyvällä on huolehtimisvelvollisuus, eli sen on huolehdittava siitä, että rakennus suunnitellaan ja rakennetaan rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä myönnetyn luvan mukaisesti. Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus käyttötarkoituksensa ja ympäristöstä aiheutuvien olosuhteittensa edellyttämällä tavalla suunnitellaan ja rakennetaan siten, että se on terveellinen ja turvallinen. Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava myös siitä, että rakennushankkeessa on kelpoisuusvaatimukset täyttävät suunnittelijat ja työnjohtajat ja että muillakin rakennushankkeessa toimivilla on heidän tehtäviensä vaatimus huomioon otettuna riittävä asiantuntemus ja ammattitaito.

Rakentamisen suunnittelussa on oltava suunnittelun kokonaisuudesta ja laadusta vastaava pääsuunnittelija. Pääsuunnittelijan on rakennushankkeen ajan huolehdittava, että rakennussuunnitelma ja erityissuunnitelmat muodostavat kokonaisuuden siten, että rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä hyvän rakennustavan vaatimukset täyttyvät. Pääsuunnittelijan on huolehdittava myös siitä, että rakennushankkeeseen ryhtyvä saa tiedon huolehtimisvelvollisuutensa kannalta merkityksellisistä suunnittelua koskevista seikoista. Tämä edellyttää, että pääsuunnittelijan on oltava mukana rakennushankkeessa riittävän aikaisesta vaiheesta lähtien ja koko rakennushankkeen suunnittelun ja toteutuksen ajan. Pääsuunnittelijan on yhteistyössä rakennushankkeeseen ryhtyvän kanssa huolehdittava siitä, että suunnittelun lähtötiedot ovat riittävän kattavat ja ajantasaiset.

Oikeuskäytännössä on edellytetty erityisesti ammattimaisten rakentajien käyttävän alalla toimivia ammattitaitoista henkilöstöä rakennushankkeen suorittamisessa, ja käytettäessä alalla toimivaa ammattihenkilöstöä ei viranomaiselle ole katsottu olevan erityistä syytä epäillä sille toimitettujen asiakirjojen ja tietojen luotettavuutta. (KKO:2001:2)

Yhteenvedonomaaisesti voidaan todeta, että valvova viranomainen valvoo, mutta vastuu on rakentajalla/rakennuttajalla.

Vahingonkorvausvastuun edellytykset

Pelkkä vahinkotapahtuma ei yksinään aiheuta kaupungille korvausvastuuta. Vahingonkorvauslain mukaan julkisyhteisö on velvollinen korvaamaan julkista valtaa käytettäessä virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutuneen vahingon. Julkisyhteisö on kuitenkin korvausvastuussa vain silloin, kun toimen tai tehtävän suorittamiselle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen kohtuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu. Jos viranomainen on toiminut harkintavaltansa rajoissa, vahingonkorvausvastuuta ei lähtökohtaisesti synny.

Julkisyhteisön vahingonkorvausvastuun edellytyksenä on siis tuottamus eli virheellinen menettely, huolimattomuus tai laiminlyönti. Tuottamuksen arviointi vaihtelee tapauskohtaisesti sen mukaan, millaisesta asiasta ja toimintaympäristöstä kulloinkin on kyse. Vahingonkorvausvastuun syntymiseksi julkisyhteisön toiminnan tai laiminlyönnin ja syntyneen vahingon välillä on lisäksi oltava syy-yhteys.

Lisäksi vahingonkorvauslaissa on edellytys, jonka mukaan jos kunnan viranomaisen virheellisen ratkaisun johdosta vahinkoa kärsinyt on pätevättä syyttä jättänyt hakematta muutosta siihen, ei hänellä ole oikeutta vaatia kunnalta korvausta vahingosta, jolta hän hakemalla muutosta olisi voinut välttyä.

Jos vahingon kärsineen puolelta on myötävaikutettu vahinkoon tai jos muu vahingon aiheuttaneeseen tekoon kuulumaton seikka on myös ollut vahingon syynä, voidaan vahingonkorvausta kohtuuden mukaan sovitella tai evätä kokonaan.

Asiassa saadut tiedot ja selvitykset

Palotarkastajan toimenpiteet ovat olleet tulevan rakennuksen turvallisuuteen liittyvää kaavoitusvaiheen informointia, rakennusvaiheen neuvontaa ja ohjausta paloturvallisuussuunnittelijalle (sähköpostiviesti 2.11.2020) sekä erityisen palotarkastuksen yhteydessä tehtyjen havaintojen kirjaamista (pöytäkirja 17.6.2020), mitä ei ole nähtävä julkisen vallan käytöksi.

Kaavoitusvaiheen informointi

Kaavoitusvaiheessa hakijaa on muistutettu väestönsuojan selvitysvelvollisuudesta. Hakijalle on määrätietoisesti kerrottu rakentamisen eri vaiheissa väestönsuojan olemassaolosta sekä velvollisuudesta ottaa väestönsuoja huomioon.

Ohjaus ja neuvonta

Palotarkastajan lähettämä sähköpostiviesti on ollut pelastuslain mukaista ohjausta ja neuvontaa siitä, miten tulisi toimia ja keneen tulisi olla yhteydessä. Palotarkastajan 2.11.2020 lähettämän viestin tarkoituksena on ollut informoida paloturvallisuussuunnittelijaa siitä, että rakennusprojekti/yhtiö vastaa siirtotyön suorittamisesta. Lopulliseen kuluvas- tuuseen palotarkastaja ei ole ottanut kantaa.

Eriytinen palotarkastus

Eriytinen palotarkastus on rakennustyömaalla ennen rakennusvalvonnan suorittamaa käyttöönottotarkastusta suoritettava palotarkastus. Eriytisen palotarkastuksen suorittaa pelastusviranomainen.

Pelastusviranomainen suorittaa työmaalla yhden erityisen palotarkastuksen ennen rakennuksen käyttöönottotarkastusta. Mikäli pelastusviranomaiselta tilataan ylimääräinen käynti työmaalla ennen erityistä palotarkastusta, on kyseessä rakennuksen käyttöönoton ennakkokatselmuks. Jos erityisellä palotarkastuksella havaitut puutteet edellyttävät uuden tarkastuksen suorittamista, tulkitaan aikaisempi tarkastus rakennuksen käyttöönoton ennakkokatselmukseksi.

Palotarkastaja on suorittanut kohteessa erityisen palotarkastuksen, jonka yhteydessä hän on kirjannut havaintonsa erityisen palotarkastuksen palotarkastuspöytäkirjaan. Pöytäkirjamerkinnän tarkoitus on ollut havainnon kirjaus. Kyseessä ei ole ollut korjausmääräys.

Korvausvastuun arviointi

Saadun selvityksen perusteella ei voida todeta mahdollisen vahingon ja palotarkastajan toimenpiteiden (sähköpostiviesti/pöytäkirja) välistä syy-yhteyden olemassaoloa. Pöytäkirja on annettu tiedoksi muutoksenhakuohjauksin asianosaiselle, jolla olisi ollut mahdollisuus hakea siihen muutosta päätökseen liitetyn muutoksenhakuohjauksen mukaisesti. Jättämällä hakematta muutosta asianosainen on tosiasiallisesti hyväksynyt pöytäkirjan.

Palotarkastajan ei voida edellä esitetyn selvityksen perusteella katsoa laiminlyöneen tehtäviään tai antaneen virheellisiä tai lainvastaisia määräyksiä tai sitovia neuvoja. Palotarkastaja ei myöskään ole hakijan vaa-

29.08.2023

Asia/5

timuksessaan esittämällä tavalla ottanut kantaa, kenelle mitkään rakennushankkeen yhteydessä toteutettavan työn kustannukset kuuluvat.

Varavoimakoneen pakoputket olisi joka tapauksessa pitänyt siirtää, koska se oli väestönsuojaa koskevien säännösten vastainen ja vaaransi väestönsuojan turvallisen käytön eikä mahdollistanut suojan käyttöönottoa vaaditussa määräajassa (72 tuntia). Savupiipun pidentämiseen perustuva ratkaisu ei olisi ollut hyväksyttävä rakennuksen sortumisvaaran vuoksi.

Väestönsuojan varavoimakoneen pakoputket sekä ilmanvaihtoon liittyvät ilmanotto-putket ovat molemmat välttämättömiä väestönsuojan käytön ja käyttöönoton kannalta.

Asiassa ei ole kaupungin tai sen viranhaltijoiden toimintaa koskevaa virhettä, laiminlyöntiä tai huolimattomuutta, eikä siten myöskään syy yhteyttä kaupungin tuottamukseen ja syntyneen vahingon välillä. Kaupunki ei näin ollen ole asiassa korvausvelvollinen.

Sovelletut säännökset

Vahingonkorvauslaki (412/1974) 2 luku 1 §, 3 luku 2 §, 5 luku 1 § ja 5 §, 6 luku 1 §

Pelastuslaki (379/2011) 2 §, 4 §, 14 §, 24 §, 25 §, 26 §, 27 §, 42 §, 74 §, 76 §, 78 §, 79 §, 81 §, 101 §, 104 §

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) 117 c §, 119 §, 120 a §, 124 §, 131 §, 141 §, 149 §, 150 §, 150 a §, 150 c §, 150 e §, 187 §

Hallintolaki (434/2003) 25 §

Toimivalta

Pelastuskomentajan toimivalta päättää vahingonkorvauksesta perustuu sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtajan päätökseen 25.1.2023 § 36.

Lisätiedot

Tomi Kuula, lakimies, puhelin: 310 30040
tomi.kuula(a)hel.fi